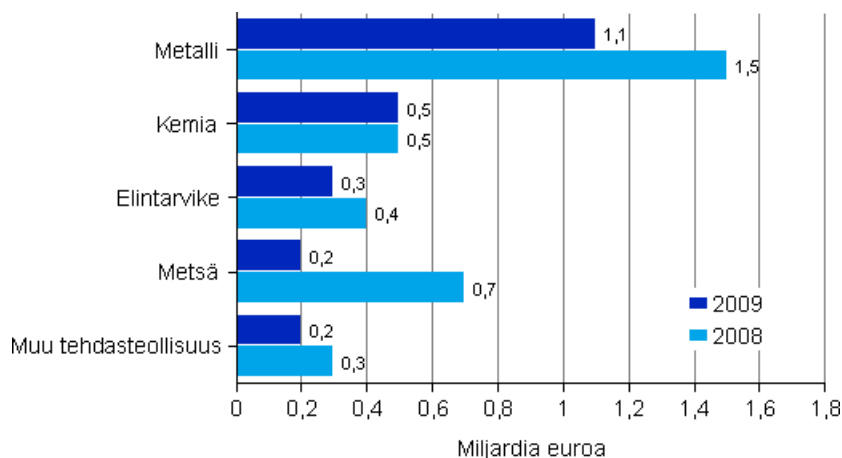

Teollisuuden tilinpäätöstilasto 2009

Tehdasteollisuuden investoinnit supistuivat miljardi euroa vuonna 2009

Tehdasteollisuuden aineelliset investoinnit olivat Tilastokeskuksen tilinpäätöstietojen mukaan 2,2 miljardia euroa vuonna 2009. Investoinnit laskivat 32 prosenttia eli 1,1 miljardia euroa edellisvuoteen verrattuna. Koska myös tehdasteollisuuden liikevaihto pieneni, investointien osuus liikevaihdosta pysyi lähes edellisvuoden tasolla.

Tehdasteollisuuden aineelliset investoinnit toimialoittain 2008–2009

Aineelliset investoinnit laskivat metalli-, metsä- ja elintarviketeollisuudessa. Sen sijaan kemianteollisuudessa investoinnit pysyivät edellisvuoden tasolla. Isojen rakennemuutosten seurauksena metsäteollisuuden investoinnit supistuivat 0,5 miljardia euroa eli lähes 70 prosenttia vuonna 2009.

PK-yritysten investoinnit olivat 0,7 miljardia euroa vuonna 2009. PK-yritykset investoivat suhteellisesti enemmän kuin suuret yritykset. PK-yritysten aineelliset investoinnit olivat 3,1 prosenttia liikevaihdosta. Vastaava luku suurilla yrityksillä oli 1,7 prosenttia.

Tiedot perustuvat verohallinnon elinkeinoverotusaineistoihin. Tietoja on täydennetty Tilastokeskuksen omalla kyselyllä ja virallisilla tilinpäätöstiedoilla.

Sisälllys

Tehdasteollisuus 2009.....	3
Liikevaihto.....	3
Kannattavuus.....	4
Rahoitus.....	5
Investoinnit.....	7
Henkilöstö.....	8

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Teollisuuden tuloksen muodostuminen 2009.....	9
Liitetaulukko 2. Teollisuuden taseet 2009.....	10
Liitetaulukko 3. Teollisuuden tunnusluvut 2009.....	10

Kuviot

Kuvio 1. Liikevaihto päätoimialoittain 2008–2009.....	3
Kuvio 2. Liikevaihdon muutos 2009.....	3
Kuvio 3. Tehdasteollisuuden kulurakenne 2007–2009.....	4
Kuvio 4. Tehdasteollisuuden kannattavuus 2001–2009.....	4
Kuvio 5. Tehdasteollisuuden PK-yritysten kannattavuus 2001–2009.....	5
Kuvio 6. Tehdasteollisuuden omavaraisuusaste 2001–2009.....	5
Kuvio 7. Tehdasteollisuuden taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2009.....	6
Kuvio 8. Tehdasteollisuuden toimialojen oma pääoma ja vieras pääoma 2009.....	6
Kuvio 9. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika 2001–2009.....	6
Kuvio 10. Tehdasteollisuuden kokonaisvelat toimialoittain 2008–2009.....	7
Kuvio 11. Tehdasteollisuuden aineelliset investoinnit toimialoittain 2008–2009.....	7
Kuvio 12. Tehdasteollisuuden henkilöstökulut / liikevaihto 2001–2009.....	8
Kuvio 13. Tehdasteollisuuden jalostusarvo / henkilöstökulut 2008–2009.....	8

Teollisuuden tilinpäätöstilaston laatuseloste.....	11
--	----

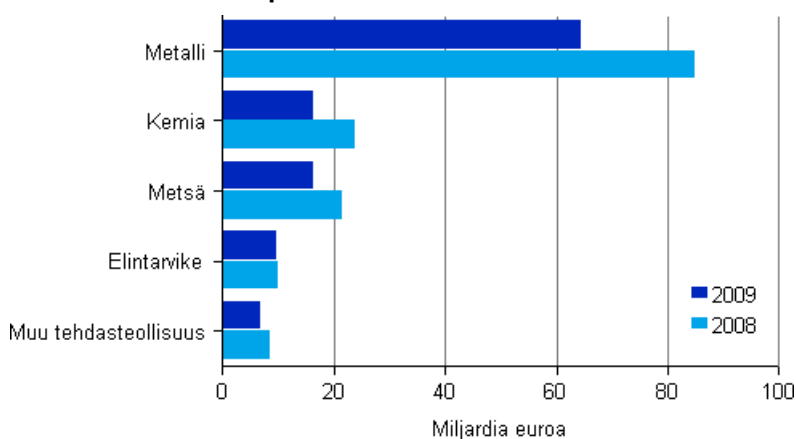
Tehdasteollisuus 2009

Liikevaihto

Vuonna 2009 tehdasteollisuudessa oli yrityksiä 22 500, mikä on hieman edellisvuotta vähemmän. EU:n määritelmän mukaisia PK-yrityksiä oli 21 700. PK-yritysten osuus teollisuuden liikevaihdosta oli 19 prosenttia. Henkilöstön osuus oli 38 prosenttia vuonna 2009.

Tehdasteollisuuden liikevaihdosta metalliteollisuus kattoi yli puolet. Metalliteollisuuden suurin sektori oli sähkö- ja elektroniikkateollisuus. Sen osuus oli 53 prosenttia metalliteollisuudesta ja 30 prosenttia koko tehdasteollisuudesta. Metsäteollisuuden osuus oli 14 prosenttia. Vuonna 2009 metsäteollisuuden liikevaihto oli liki sama kuin kemianteollisuudella edellisvuodesta poiketen. Tehdasteollisuuden liikevaihdon laskusta suurin osa tuli metalliteollisuudesta.

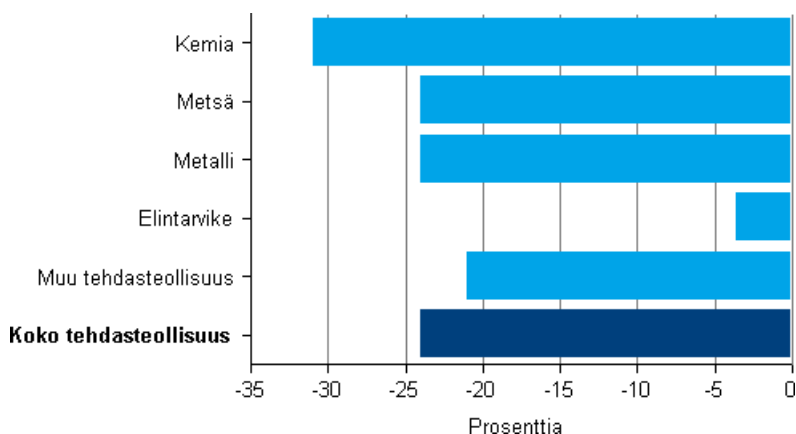
Kuvio 1. Liikevaihto päätoimialoittain 2008–2009

Tehdasteollisuuden liikevaihto kääntyi voimakkaasti laskuun vuonna 2009. Liikevaihto putosi 24 prosenttia edellisvuodesta ja oli 115 miljardia euroa. Suurten yritysten liikevaihto oli 93,2 miljardia euroa ja PK-yritysten 21,5 miljardia. Suurilla yrityksillä liikevaihto supistui 25 prosenttia edellisvuodesta. PK-yrityksillä liikevaihdon lasku oli maltillisempi, 16 prosenttia.

Tehdasteollisuuden liikevaihto supistui kaikilla päätoimialoilla. Kemianteollisuuden liikevaihto laski liki kolmanneksen eli 7,6 miljardia verrattuna vuoteen 2008. Tehdasteollisuuden suurimman sektorin, metalliteollisuuden liikevaihto laski 24 prosenttia eli 21 miljardia euroa. Metsäteollisuuden liikevaihto supistui 5,1 miljardia euroa eli 24 prosenttia. Elintarviketeollisuuden liikevaihto ylsi lähes edellisvuoden tasolle.

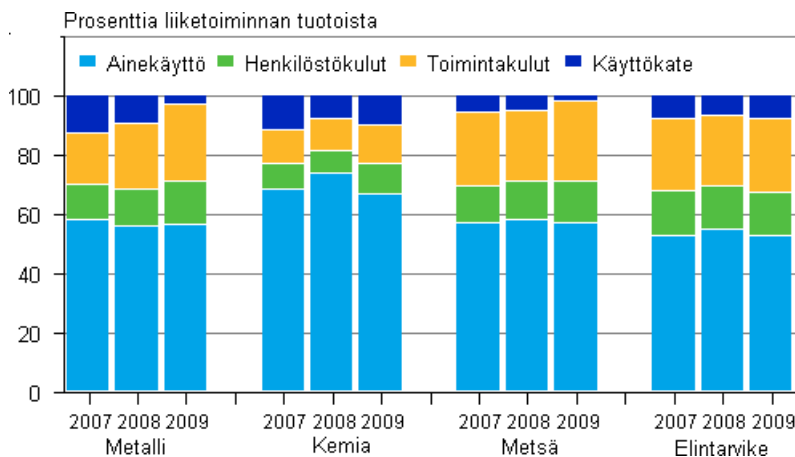
Kuvio 2. Liikevaihdon muutos 2009

Kannattavuus

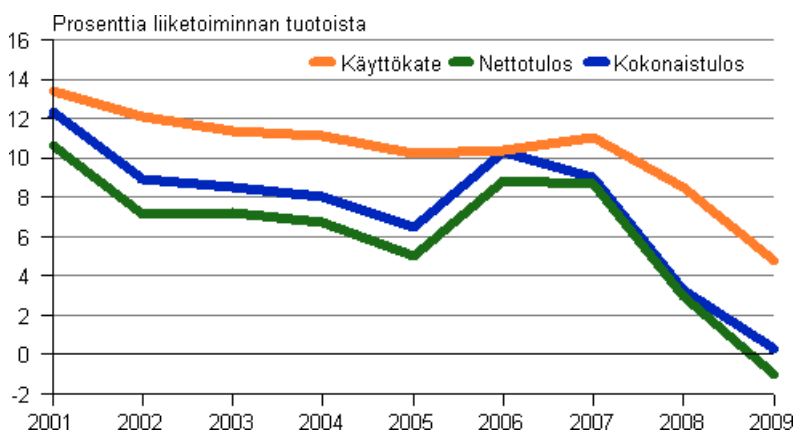
Teollisuusyritysten käyttökate eli varsinaisen toiminnan kannattavuus on laskenut melko tasaisesti 2000-luvulla. Vuonna 2009 käyttökate heikkeni 3,7 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Tehdasteollisuuden käyttökate oli 4,8 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Yritysten yhteenlasketut tuotot vähenivät 36 miljardia euroa, ja käyttökate jäi 7,3 miljardia edellisvuotta vähemmän. Henkilöstökulut supistuivat 11 prosenttia edellisvuodesta. Aine- ja tarvikkehankinnat supistuivat 26 prosenttia.

Kuvio 3. Tehdasteollisuuden kulurakenne 2007–2009

Käyttökate laski metalli- ja metsäteollisuudessa. Kemian- ja elintarviketeollisuudessa käyttökate kasvoi. Suurin muutos oli metalliteollisuudessa, jossa käyttökate romahti 6,2 prosenttiyksikköä eli 3,2 prosenttiin liiketoiminnan tuotoista. Metalliteollisuudessa toimintakuluja ei pystytty sopeuttamaan laskeneisiin tuottoihin. Käyttökate saatiin 6 miljardia vähemmän kuin vuonna 2008. Kemianteollisuudessa käyttökate kasvoi 2,6 prosenttiyksikköä liiketoiminnan tuottojen laskusta huolimatta johtuen osaltaan pienentyneistä aine- ja tarvikemenoista. Metsäteollisuuden käyttökate heikkeni 3,2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Elintarviketeollisuudessa liiketoiminnan tuotot pysyivät liki muuttumattomina. Suhteellisesti eniten tuotot vähenivät kemianteollisuudessa eli 31 prosenttia. Euromääräisesti eniten tuotot laskivat metalliteollisuudessa eli 21 miljardia euroa. Metsäteollisuuden tuotot supistuivat 5,1 miljardia euroa edellisvuodesta.

Kuvio 4. Tehdasteollisuuden kannattavuus 2001–2009

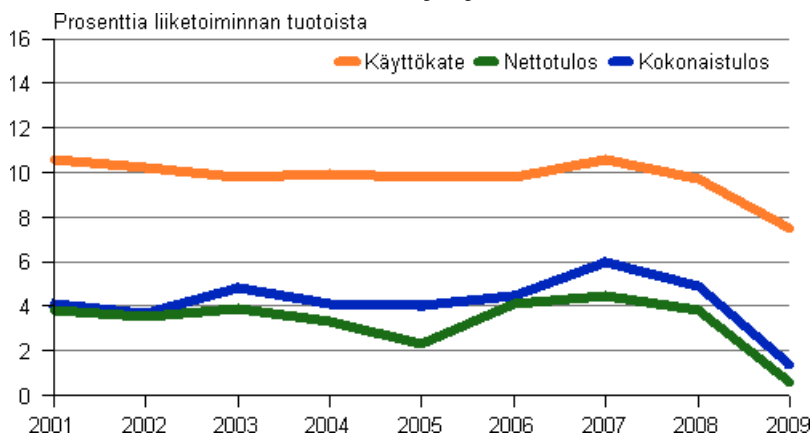

Tehdasteollisuuden yhteenlaskettu nettotulos pieneni 5,5 miljardia euroa edellisvuoteen verrattuna. Nettotulos laski 3,8 prosenttiyksikköä painuen negatiiviseksi. Rahoitustuottoja saatiin yli 1,5 miljardia euroa vähemmän kuin edellisvuonna, mutta myös rahoituskulut laskivat 3,1 miljardia euroa. Rahoitustuotot olivat noin 0,4 miljardia enemmän kuin rahoituskulut. Yritysten maksamat tuloverot supistuivat liki miljardi euroa.

Metsäteollisuudessa nettotulos heikkeni edelleen painuen 12,2 prosenttia miinukselle. Myös metalliteollisuuden nettotulos kääntyi negatiiviseksi ja se oli -0,3 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Nettotuloksen heikkeneminen heijastui myös kokonaistulokseen, koska satunnaisten erien vaikutus kokonaistulokseen jäi vähäiseksi. Tehdasteollisuuden kokonaistulos jäi niukasti positiiviseksi ollen 0,3 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Kuvio 5. Tehdasteollisuuden PK-yritysten kannattavuus 2001–2009

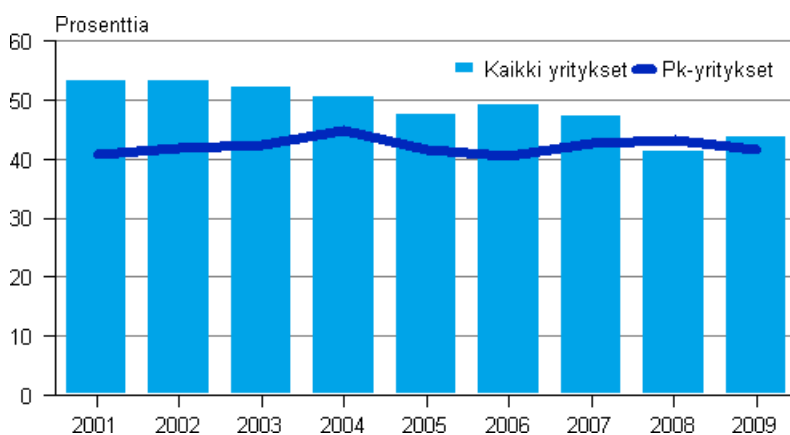
PK-yritysten kannattavuus heikkeni sekä käyttökatteella että netto- ja kokonaistuloksella mitaten, mutta muutos oli lievempi kuin isoilla yrityksillä. Käyttökate pieneni 2,2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. PK-yrityksille jäi käyttökate 1,6 miljardia euroa eli 7,5 prosenttia liiketoiminnan tuotoista vuonna 2009. Käyttökatteella mitaten PK-yritysten kannattavuus oli 2,7 prosenttiyksikköä parempi kuin suurten yritysten. Myös netto- ja kokonaistulosprosentit olivat PK-yrityksillä selvästi parempia kuin suurilla yrityksillä.

Rahoitus

Tarkasteltaessa tehdasteollisuuden omavaraisuusastetta vertailukelpoisella aikasarjalla, jossa pääomallinat sisältyvät velkoihin, omavaraisuusaste on heikentynyt yli 9 prosenttiyksikköä vuodesta 2001.

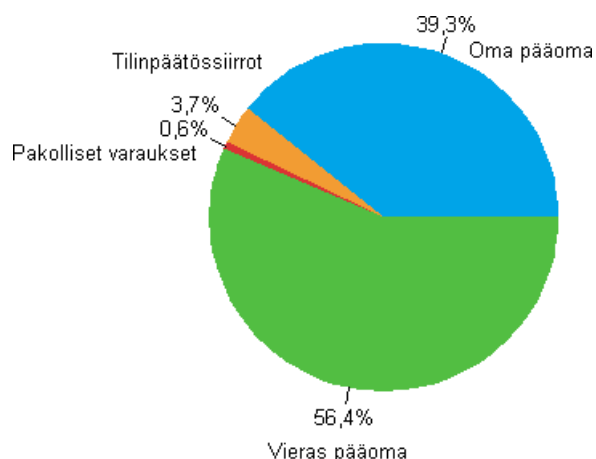
Omavaraisuusaste oli 43,8 prosenttia vuonna 2009. PK-yritysten omavaraisuusaste oli vain pari prosenttiyksikköä edellisvuotta heikompi.

Kuvio 6. Tehdasteollisuuden omavaraisuusaste 2001–2009

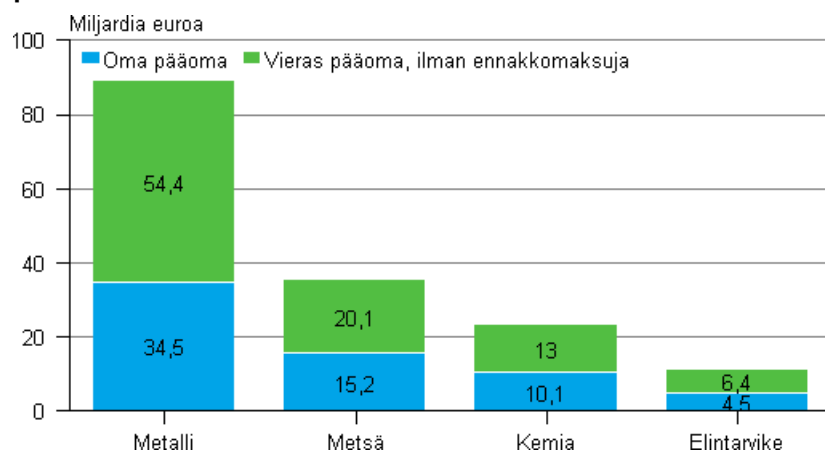

Tehdasteollisuuden taseen rakenne muuttui hieman viime vuodesta. Oman pääoman osuus nousi 2,1 prosenttiyksikköä, ja velkojen osuus supistui 2,2 prosenttiyksikköä edellisvuoteen verrattuna.

Kuvio 7. Tehdasteollisuuden taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2009

Kuvio 8. Tehdasteollisuuden toimialojen oma pääoma ja vieras pääoma 2009

Teollisuusyrityksillä kokonaisvelat eli velat ja pakolliset varaukset vähennettynä ennakkomaksuilla olivat 97,3 miljardia euroa, mikä oli 14 miljardia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kokonaisvelkojen suhteellinen osuus liikevaihdosta kuitenkin kasvoi 11 prosenttiyksikköä 84,9 prosenttiin, koska liikevaihto aleni suhteessa enemmän kuin kokonaisvelat vähenivät.

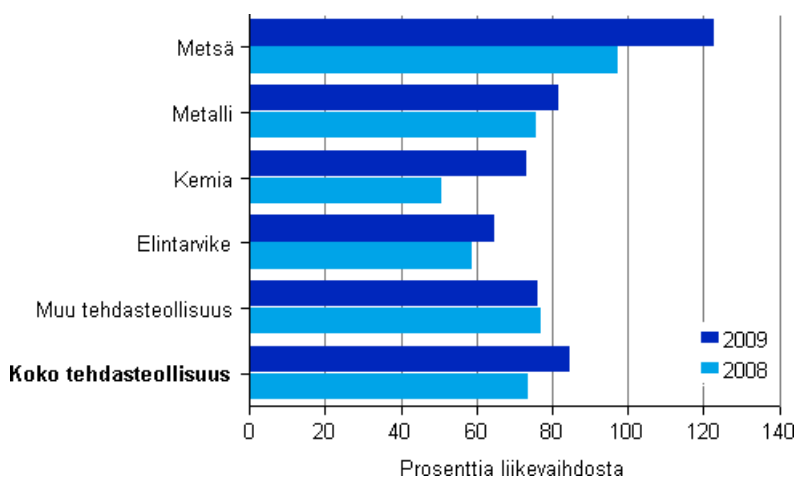
Vuoden 2009 rahoitustuloksella yritykset saivat vuoden 2009 velkansa maksettua 20 vuodessa. Edellisvuonna velat olisi kuitattu 11 vuodessa.

Kuvio 9. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika 2001–2009

Päätoimialoista metsäteollisuus on pysynyt suhteellisesti velkaisimpana toimialana ja sen kokonaisvelkojen määrä ylitti vuotuisen liikevaihdon vuonna 2009. Metsäteollisuudessa kokonaisvelkojen suhteellinen osuus liikevaihdosta kasvoi eniten eli 25 prosenttiyksikköä. Kemianteollisuudessa kokonaisvelkojen suhteellinen osuus kasvoi toiseksi eniten eli 23 prosenttiyksiköllä. Metalliteollisuuden ja elintarviketeollisuuden kokonaisvelkojen suhteelliset osuudet kasvoivat maltillisesti, 6 prosenttiyksikköä.

Kuvio 10. Tehdasteollisuuden kokonaisvelat toimialoittain 2008–2009

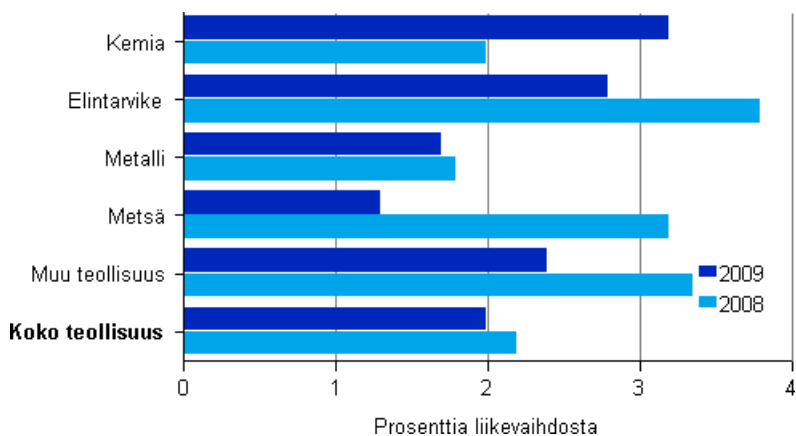

Tehdasteollisuuden kokonaispääoman tuotto prosentti oli 2,0 taseen loppusummasta. Tuotto prosentti jäi yli puolta heikommaksi kuin vuonna 2008.

Investoinnit

Vuonna 2009 tehdasteollisuudessa investoitiin aineelliseen käyttöomaisuuteen kolmanneksen edellisvuotta vähemmän. Investointien määrä oli 2,3 miljardia euroa eli 1,1 miljardia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Myös investointien suhteelliset osuudet laskivat hieman. Verrattuna liikevaihtoon investoinnit olivat 2 prosenttia. Kun verrataan investointeja liikevaihtoon päätoimialoittain, niin suhteellisesti eniten investoitiin kemian- ja elintarviketeollisuudessa. Kemianteollisuudessa investoinnit olivat 3,2 ja elintarviketeollisuudessa 2,8 prosenttia liikevaihdosta. Vähiten investoitiin metsäteollisuudessa, vain 1,3 prosenttia vuonna 2009. Euromääräisesti metalliteollisuuden investoinnit olivat kuitenkin suurimmat, 1,1 miljardia euroa.

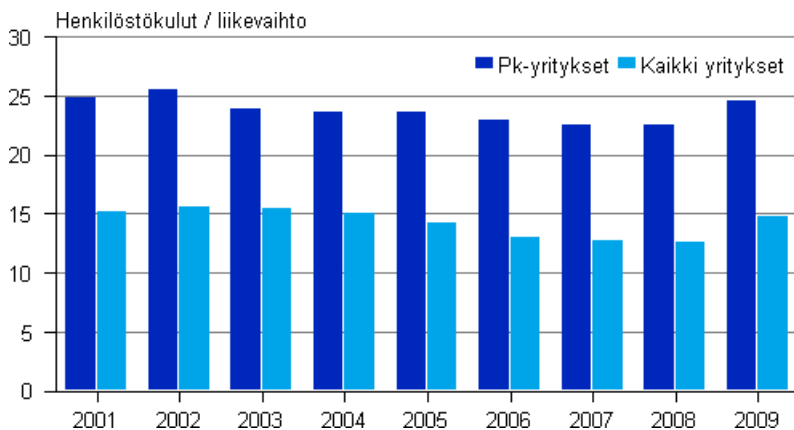
Kuvio 11. Tehdasteollisuuden aineelliset investoinnit toimialoittain 2008–2009

Henkilöstö

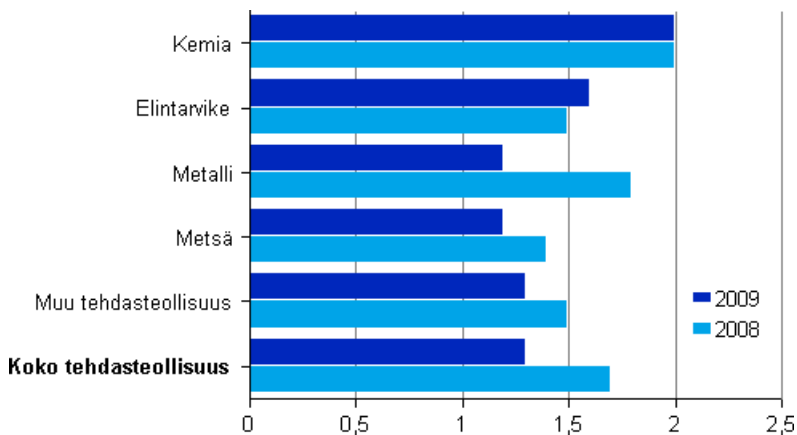
Tehdasteollisuusyritykset työllistivät 346 000 henkilöä vuonna 2009, noin 35 400 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Metalliteollisuudessa henkilöstön määrä väheni noin 16 600 henkilöllä. Metsäteollisuudessa henkilöstö väheni noin kahdeksalla tuhannella. Koko tehdasteollisuuden palkat ja muut henkilöstökulut laskivat kahdella miljardilla eurolla edellisvuodesta. Yhteensä henkilöstökuluja maksettiin 16,9 miljardia euroa vuonna 2009. Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 14,8 prosenttia.

Kuvio 12. Tehdasteollisuuden henkilöstökulut / liikevaihto 2001–2009

Koko tehdasteollisuuden jalostusarvo oli 23 miljardia euroa vuonna 2009. Se laski edellisvuodesta 9,3 miljardilla eurolla. Jalostusarvosta kului kolme neljäsosaa henkilöstökulujen kattamiseen.

Kuvio 13. Tehdasteollisuuden jalostusarvo / henkilöstökulut 2008–2009

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Teollisuuden tuloksen muodostuminen 2009

TULOKSEN MUODOSTUMINEN	B Kaivostoiminta	C Tehdasteollisuus	D Energia	E Vesi- ja ympäristöhuolto
	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
Liikevaihto	1 209 157	114 611 801	12 135 375	2 140 708
Liiketoiminnan muut tuotot ¹⁾	22 715	2 008 163	235 892	27 021
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	1 231 872	116 619 964	12 371 266	2 167 728
Aine- ja tarvikkekäyttö	-364 799	-65 983 396	-7 270 922	-585 238
Ulkopuoliset palvelut	-299 688	-6 503 719	-554 947	-476 122
Palkat ja henkilösivukulut yhteensä	-207 724	-16 938 616	-746 458	-362 381
Laskennallinen palkkorjaus	-4 812	-167 580	-1 586	-5 006
Liiketoiminnan muut kulut ²⁾	-276 289	-20 622 348	-1 370 691	-347 513
Valmisteverastojen lisäys / vähennys	133 091	-825 052	106 019	70 458
KÄYTTÖKATE	211 651	5 579 254	2 532 682	461 927
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-147 360	-5 649 641	-911 078	-270 113
LIIKETULOS	64 291	-70 387	1 621 604	191 814
Rahoitustuotot	84 122	7 160 016	1 408 376	26 581
Rahoituskulut	-147 373	-6 801 434	-1 120 059	-138 025
Verot	29 183	-1 183 911	-222 116	-16 519
NETTOTULOS	30 222	-895 718	1 687 805	63 851
Satunnaiset tuotot	37 142	1 788 113	975 640	9 546
Satunnaiset kulut	-39 148	-1 810 226	-980 790	-15 482
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot	2 447	1 393 060	27 000	830
Käyttöomaisuuden myyntitappiot ja fuusiotappiot	-9 869	-161 565	-3 603	-491
KOKONAISTULOS	20 795	313 665	1 706 052	58 254
Tilinpäätössiirrot yhteensä	-66 368	545 175	-130 267	-20 282
Laskennallinen palkkorjaus (palautus)	4 812	167 580	1 586	5 006
TILIKAUDEN TULOS	-40 761	1 026 416	1 577 370	42 978

1) pl. käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot

2) pl. käyttöomaisuuden myyntitappiot ja fuusiotappiot

Liitetaulukko 2. Teollisuuden taseet 2009

TASEET	B Kaivostoiminta	C Tehdasteollisuus	D Energia	E Vesi- ja ympäristöhuolto
	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
Pysyvät vastaavat yhteensä	2 816 898	104 856 225	39 404 501	3 984 824
Vaihto-omaisuus yhteensä	317 532	12 622 071	923 738	66 857
Rahoitusomaisuus yhteensä	689 645	58 620 455	5 883 934	871 127
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 007 177	71 242 525	6 807 671	937 984
Vastaavaa yhteensä	3 824 076	176 098 751	46 212 172	4 922 808
Oma pääoma yhteensä	1 186 957	69 277 856	18 414 045	2 328 176
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	235 553	6 503 397	3 250 683	193 909
Pakolliset varaukset yhteensä	14 864	1 105 843	22 942	42 690
Vieras pääoma yhteensä	2 386 701	99 211 654	24 524 502	2 358 033
Vastattavaa yhteensä	3 824 076	176 098 751	46 212 172	4 922 808

Liitetaulukko 3. Teollisuuden tunnusluvut 2009

TUNNUSLUVUT	B Kaivostoiminta	C Tehdasteollisuus	D Energia	E Vesi- ja ympäristöhuolto
Yritysten lukumäärä	873	22 506	711	1 326
Liiketoiminnan tuotot yhteensä, 1000 euroa	1 231 872	116 619 964	12 371 266	2 167 728
Jalostusarvo, 1000 euroa	424 187	22 685 428	3 280 725	829 314
Henkilöstön lkm	4 464	345 987	12 519	8 067
Aineelliset nettoinvestoinnit, 1000 euroa	306 614	2 280 364	1 962 165	536 273
Liikevaihto/henkilöstö, 1000 euroa	271	331	969	265
Jalostusarvo / henkilöstökulut	2.0	1.3	4.4	2.3
Käyttökate-%	17.2	4.8	20.5	21.3
Rahoitustulos-%	14.4	4.1	21.0	15.4
Nettotulos-%	2.5	-0.8	13.6	2.9
Kokonaistulos-%	1.7	0.3	13.8	2.7
Kokonaispääoman tuotto-%	2.6	2.0	5.8	4.3
Omavaraisuusaste, %	37.4	43.8	46.9	51.5
Kokonaisvelat / liikevaihto-%	198.5	85.0	201.8	111.5

Teollisuuden tilinpäätöstilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilinpäätöstilasto kuvaa yritystoiminnan tuloksen muodostumista, kannattavuutta sekä taseen rakennetta toimialoittain ja suuruusluokittain.

Tilastoyksikkönä on yritys. Valtion ja kuntien liikelaitokset sisältyvät aineistoon. Kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, rahoitus ja vakuutus toiminta sekä ne maatilatalouden yksiköt, jotka eivät toimi työnantajina. Yksilöivänä tunnuksena on yrityksen liike- ja yhteisötunnus eli y-tunnus.

Tilasto sisältää tuloslaskelma- ja tasetiedot pääkohdittain, näistä lasketut kannattavuuden ja vakavaraisuuden keskeiset tunnusluvut sekä henkilöstön lukumäärän. Lisäksi tilasto sisältää yritysten perus- ja luokittelutietoja, jotka saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Tilaston tiedot muodostavat yhtenäisen aikasarjan 2006 - 2009.

Tilasto sisältää myös liikevaihdon ja kulujen erittelytietoja. Kulujen erittelyt koskevat tuloslaskelman eri aineet ja tarvikkeet, ulkopuoliset palvelut ja liiketoiminnan muut kulut. Nämä tiedot julkaistaan STATFIN-palvelutietokannassa omina tauluinaan.

Tilastotietoja käytetään Suomen yrityssektorin rakenteiden, kannattavuuden ja kehityksen analysointiin ja seurantaan. Tietojen suurimpia käyttäjiä ovat elinkeinoelämän edustajat, tutkimuslaitokset, julkinen hallinto ja kansainväliset tahot kuten Euroopan komissio ja OECD. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma esitetään uudelleen ryhmiteltynä siten, että siitä käy ilmi tuloksen muodostumisen kannalta keskeiset erät: käyttökate, liiketulos, nettotulos ja kokonaistulos. Käyttöomaisuuden myynti- ja fuusiovoitot sekä myynti- ja fuusiotappiot esitetään satunnaisten erien ryhmässä. Ennen käyttökateä esitetty laskennallinen palkkakorjaus oikaistaan satunnaisten erien jälkeen ennen tilikauden tulosta. Tilikauden tulos on virallisen tuloslaskelman mukainen.

Tunnusluvut

Tunnusluvut on laskettu Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeita noudattaen niin pitkälle kuin se on tietosisällön puolesta mahdollista.

Liiketoiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut

Liiketoiminnan tuotot yht. = Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot - käyttöomaisuuden myyntivoitot - fuusiovoitot

Jalostusarvo = Käyttökate + henkilöstökulut yhteensä

Aineelliset nettoinvestoinnit = Aineellisten hyödykkeiden lisäykset - vähennykset

Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Käyttökate - \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Nettotulos - \%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaistulos - \%} = \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Rahoitustulos - \%} = \frac{\text{Käyttökate} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} - \text{verot}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaispääoman tuotto - \%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut

Liikevaihto / henkilöstö

Jalostusarvo / henkilöstökulut

Rahoitusta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma} + \text{tilinpäätössiirtojen kertymä}}{\text{Tase} - \text{saadut ennakkomaksut}} \times 100$$

$$\text{Kokonaisvelat / liikevaihto} = \frac{\text{Vieras pääoma yhteensä} - \text{saadut ennakkomaksut}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Yritys

Tilastoyksikkönä on yritys. Yrityksellä tarkoitetaan yhden tai useamman henkilön yhdessä harjoittamaa taloudellista toimintaa, joka tähtää kannattavaan tulokseen. Yrityksiä ovat:

- ammatin- ja liikkeenharjoittajat, jotka toimivat omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä,
- oikeushenkilöt (esim. osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki, taloudellinen yhdistys ja avoin yhtiö),
- valtion ja kuntien liikelaitokset.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2008 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2008). Toimialaluokitus 2008 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev.2:een siten, että NACE:n nelinumerotaso on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla.

Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjen puitteissa.

Oikeudellinen muoto

Käytetty oikeudellinen eli juridinen muoto on yritysrekisterin käyttämä luokitus. Verohallinnon asiastietokannassa olevat oikeudelliset muodot muutetaan Yritys- ja toimipaikkarekisterissä YTR:n käyttämän luokituksen mukaiseksi.

Kokoluokitus

EU:n komission suositus (6.5.2003) pienten ja keskisuurten (PK) yritysten määritelmästä (2003/361/EY, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti N:o L 124/2003) määrittelee PK -yritykset sekä pienet yritykset seuraavien sääntöjen mukaan

1. Pienet ja keskisuuret yritykset määritellään yrityksiksi,
 - joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden
 - vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa ja
 - jotka täyttävät kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
2. Pieni yritys määritellään yritykseksi,
 - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka
 - vuosiliikevaihto on enintään 10 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa ja
 - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
3. Mikroyritys määritellään yritykseksi,
 - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka
 - vuosiliikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa ja
 - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
4. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK -yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

Suuruusluokkien liikevaihdon- ja taseen loppusumman rajoja tarkistettiin vuonna 2003. Suuruusluokkien tiedot edellisiin vuosiin eivät ole tästä johtuen täysin vertailukelpoisia.

Tietolähde

Tilinpäätöstilaston pääasiallinen tietolähde on verohallinnon elinkeinoverotusaineistot, joita täydennetään puuttuvien tietojen osalta Tilastokeskuksen omalla kyselylomakkeella ja virallisen tilinpäätöksen tiedolla.

Tilinpäätöstilastot on laadittu vuodesta 2000 lähtien 30.12.1997 voimaan tullutta uutta kirjanpitolakia ja -asetusta noudattaen (Kirjanpitolaki ja -asetus 30.12.1997 / 1336).

Tärkeimmät Tilinpäätöstilastojen laadintaan vaikuttavat tilastoalan asetukset ovat seuraavat:

1. Yritystoiminnan rakennetilastoasetus. Keskeinen vuosittaisten yritystoiminnan tilastojen laatimista ohjaava asetus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) No 295/2008.
2. Tilastoyksikköasetus. Yritystoiminnan tilastoinnissa sovellettava tilastoyksiköitä koskeva asetus Euroopan neuvoston asetus No 696/93.
3. Toimialaluokitusasetus. Toimialaluokitus 2008 perustuu Euroopan unionin yhteiseen toimialaluokitukseen, NACE Rev.2:een, jota on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä tasolla.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, sektori, oikeudellinen muoto, omistajatyyppejä, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Tilinpäätöstilastoon yritykset on valittu käyttäen samoja rajauksia toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Myös yhdenkertaista kirjanpitoa pitävät ammatinharjoittajat sisältyvät tilinpäätöstilastoon. Lisäksi tilastoon sisältyvät valtion liikelaitokset. Kunnalliset liikelaitokset sisältyvät tilastoon energia- ja vesihuollon ja liikenteen toimialoilta.

Tilinpäätöstilaston aineisto perustuu verohallinnon elinkeinoverotusaineistoon ja Tilastokeskuksen yritystiedusteluun. Elinkeinoverotusaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Se on ollut Tilastokeskuksen käytettävissä vuodesta 1994 lähtien.

Omalla tiedustelulla kerätään vuosittain tietoja noin 6 000 yritykseltä. Tiedustelun piiriin kuuluvat toimialojen Kaivostoiminta ja louhinta, Teollisuus, Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto sekä Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto ja muu ympäristön puhtaanapito kaikki yli 50 henkilöä työllistävät yritykset. 10 – 50 henkilöä työllistävistä yrityksistä tiedusteluun on valittu yritykset satunnaisotannalla. Muiden toimialojen kaikki yli 100 henkilöä työllistävät yritykset kuuluvat tiedustelun piiriin ja 10 – 100 henkilöä työllistävistä yrityksistä tiedusteluun on valittu yritykset satunnaisotannalla. Tiedustelun piiriin kuuluu myös joitain henkilöstömäärältään pienempiä yrityksiä sekä kaikki kunnalliset liikelaitokset.

Omassa tiedustelussa kerätään investointitietoja ja muita tilinpäätöksen lisätietoja. Oman kyselyn aineistoa tarkistetaan erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Patentti- ja rekisterihallituksen elektronista kuva-arkistoa käytetään tietojen tarkistamisessa.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilinpäätöstilasto sisältää kattavasti tiedot kaikista liikeyrityksistä lähes kaikilta toimialoilta.

Maatilataloudesta ovat mukana työnantajina toimivat tilat. Tilinpäätöstilasto ei sisällä seuraavien toimialojen tietoja: 12, 64, 65, 66, 84, 851, 852, 853, 854, 85591, 856, 86210, 91010, 94 (toimialaluokitus 2008).

Vähintään 20 henkilöä työllistävien yritysten tiedot tarkistetaan yrityskohtaisesti. Pienempien ja vastaamattomien yritysten tuloslaskelma- ja tasetiedot saadaan verohallinnon elinkeinoverotusaineistosta ja muista hallinnollisista aineistoista. Yritysten luokitustiedot kerätään pääsääntöisesti Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Elinkeinoverotusaineisto on tärkeä tilaston tietolähde. Aineiston laatu tarkistetaan ja korjataan ohjelmallisesti. Aineiston puuttuvat arvot korvataan eli imputoidaan ensisijaisesti yrityksen aikaisempien vuosien tiedoilla ja toiseksi liikevaihdoltaan ja henkilöstömäärältään vastaavanlaisen yrityksen tiedoilla.

Liikevaihdon ja kulujen erittelytietoja, joita ei suoraan voi johtaa elinkeinoverostusaineistosta, on mallinnettu Tilastokeskuksen omasta tiedonkeruusta (Tilkes) laskettujen jakaumatietojen avulla.

Tilinpäätöstilaston lukuja julkaistaan sekä ennakkollisina että lopullisina. Lopulliset tiedot eroavat jonkin verran ennakkollisista. Perusaineiston täydentyminen ja lopettamistietojen päivittäminen aiheuttavat muutoksia lopullisiin tietoihin ennakkollisiin tietoihin verrattuna. Lisäksi ennakkossa yrityksiä ei rajata pois lyhyen toiminta-ajan perusteella eli alle puoli vuotta tilikaudella toimineita.

Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa. Suomen yritykset julkaisussa yritysten määrä on suurempi kuin tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista.

Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Suomen yritykset -julkaisussa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Suomen yritykset -julkaisussa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Yritysten tilinpäätöstilastosta tehdään vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tilastot. Vuoden 2010 ennakkotiedot valmistuvat syyskuussa 2011 ja lopulliset tiedot helmikuussa 2012.

Tilinpäätöstilastoa on laadittu vuodesta 1974.

5. Tietojen saatavuus

Tilinpäätöstietoja on saatavissa toimialoittain ja suuruusluokittain Tilastokeskuksen internet-sivuilta maksuttomasta STATFIN-palvelutietokannasta. Tilastokatsaukset ovat saatavissa tilastojen kotisivuilta.

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Tilastotietojen eri ajankohtien vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kirjanpitolain muutokset. Vuoden 2003 tilastossa otettiin käyttöön laskennallinen palkkakorjaus. Palkkakorjaus on tehty pienille yrityksille, joilla yrittäjien tekemä palkaton työpanos on suuri. Palkkakorjaus parantaa yritysten välistä vertailtavuutta. Tiedot on julkaistu siten, että tiedot on saatavissa myös ilman palkkakorjausta.

Tilastovuoden 2008 julkistamisen yhteydessä tilinpäätöstilastoissa otettiin käyttöön uusi toimialaluokitus TOL 2008. Toimialaluokituksen käyttöönotto muuttaa useiden toimialaryhmien rakennetta siten, että tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia toimialaluokituksella TOL 2002 julkistettuihin lukuihin.

Tilastovuonna 2008 uudistettiin myös henkilöstön lukumäärän laskentatapaa. Henkilöstön lukumäärä saadaan tilinpäätöstilastoihin nyt kokonaan yritysrekisteristä ja se noudattaa yritysrekisterin vuositilastossa määriteltyä kokovuosityöllisen määritelmää.

Edellä mainitut toimiala- ja henkilöstömuutokset on huomioitu uudessa aikasarjassa, joka on tehty tilastovuodesta 2006 lähtien. Vanhan toimialaluokituksen TOL 2002 ja henkilöstön lukumäärän mukaisen aikasarjan viimeinen tilastovuosi on 2008.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastotiedoista on saatavilla yhtenäiset aikasarjat 1999 - 2008 TOL 2002 luokituksella ja 2006 - 2009 TOL 2008 luokituksella. Kuitenkin yhtenäisyyttä muihin tilastoihin rajoittavat käsitteelliset ja menetelmälliset erot:

1. Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.
2. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa yritysten määrä on suurempi kuin rakennetilaston tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutustoiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista. Myös yritysten luokittelussa toimialoille on jonkin verran eroja. Toimialoittaiset luvut saattavat poiketa yritys- ja toimipaikkarekisterin luvuista myös fuusiokorjausten erilaisesta ajoituksesta johtuen. Tilinpäätöstilastossa fuusiokorjaukset tehdään tapahtumavuonna, mutta yritys- ja toimipaikkarekisterissä vasta seuraavana vuonna. Yritys- ja toimipaikkarekisteri eivät myöskään tilastoi kunnallisia liikelaitoksia.
3. Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.
4. Kansantalouden tilinpidon toimialoittainen arvonlisäys perushintaan poikkeaa tilinpäätöstilaston jalostusarvosta, koska kansantalouden tilinpidon laskelmat laaditaan toimipaikoittain. Tilinpäätöstilastojen jalostusarvon laskenta pohjautuu yritystason tietoihin. Lisäksi tilinpäätöstilaston jalostusarvo arvioidaan tuottajahintaan.

Lisätietoja

Pirkko Nurmela (09) 1734 3519

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Teollisuuden tilinpäätöstilasto 2009, Tilastokeskus